

# DE FAMILIE “VAN MONTMORENCY-NEVELE”

## Het einde van het geslacht van Montmorency-Nevele

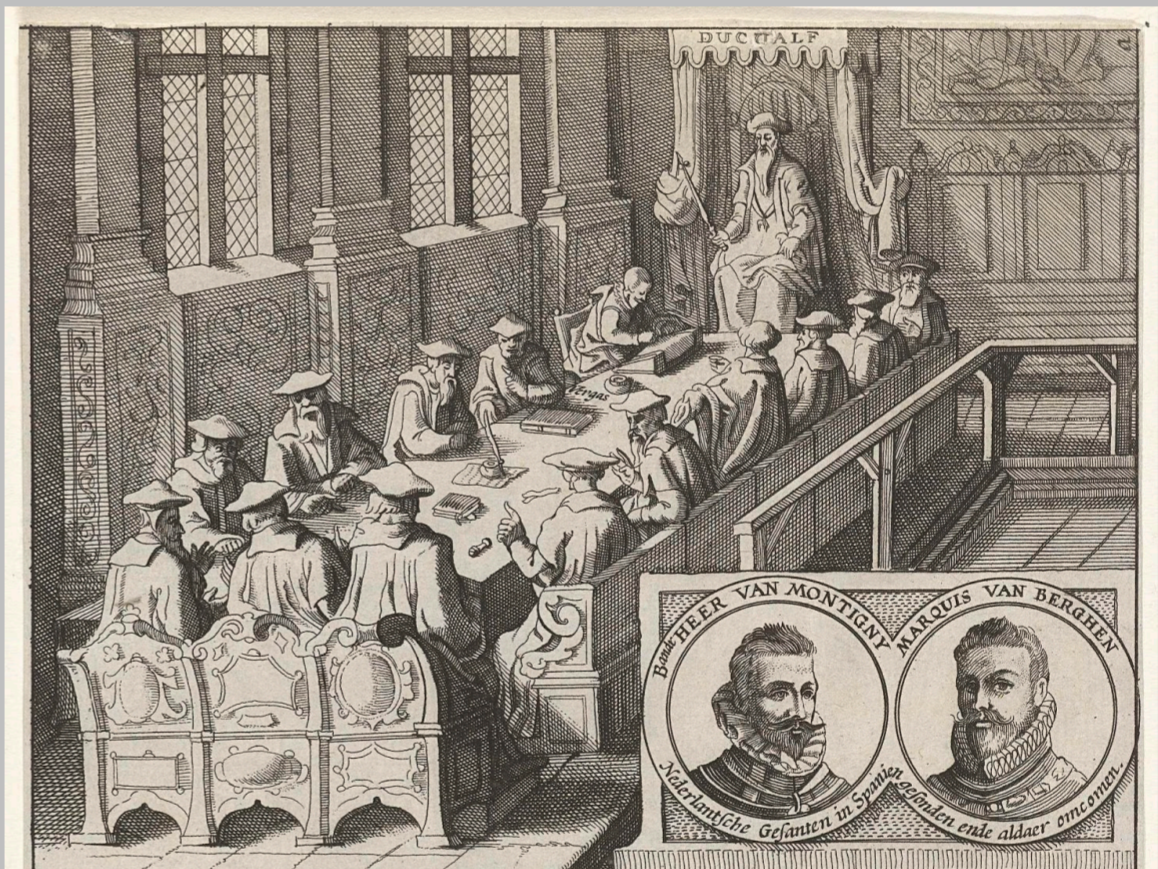


### Floris van Montmorency

Vermits de graaf van Horn en zijn echtgenote geen afstammelingen hadden, zou na zijn dood de heerlijkheid Nevele in handen komen van zijn jongere broer Floris van Montmorency, baron van Montigny.

Floris werd echter na de gevangenneming van zijn broer in Spanje opgepakt en gevangen gezet in het kasteel van Segovia. Alva en zijn Bloedraad voerden ondertussen in de Nederlanden zijn proces. Vooral de periode dat hij stadhouder van Doornik was geweest en zijn verdraagzaamheid tegenover de protestanten werd hem zwaar aangerekend. De Raad van Beroerten eiste de doodstraf met verlies van alle ambten, titels en bezittingen. Op 4 maart 1570 werd door Alva de doodstraf uitgesproken door onthoofding wegens majesteitsschennis en rebellie.

Floris was overgebracht naar het slot van Simancas op basis van een vervalst document dat ontsnapingsplannen onthulde. Zo kon men hem aan een strengere bewaking onderwerpen. Op 14 oktober 1570 werd hem zijn doodvonnis meegedeeld. Floris kreeg te horen dat de koning zijn “genade” toonde door hem niet publiekelijk terecht te stellen en zijn hoofd op een staak te kijk te stellen. In het bijzijn van de griffier en de koninklijke rechter werd hij door een beul gewurgd.



### DUCCALFS NIEUWE BLOET-RAEDT

Siet doch hier een raet gespannen  
Van soo veel verscheide mannen  
Die den Bloetraet wert genoemt  
En soo menich mens verdoemt  
Hier als President Granvelle  
Vonnis-baerder van de Helle  
Seyt maer dit of dat is best  
Voort hem volgen al de rest

Niet en wert aldaer beslooten  
Als onnosel bloet vergoeten  
Hangen Branden wurgten moort  
En wat daer dan by behoort  
Het verbeuren van de goetren  
Dwangh en eprangender gemoedren  
Dit sy seyden was t'gebodt  
Van den Coning en van Godt

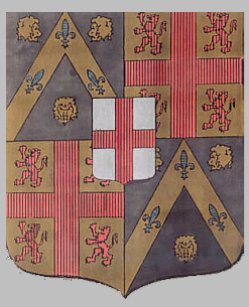
De Koning seer tegens de Nederlanden om haar Gods-dienst en voorregten verbittert sijnde, heeft om deselve te straffen en te dwingen, den Hertog van Alba met 10000 Spangiaarden naar deselve landen gefonden, dewelke om een aanvang van sijn dwingelandy te maken, een Raad (meest uyt Vreemdelingen) opgerecht heeft, die om haar Bloedigen handel van de gemeente, met regt, de Bloed-Raadts genoemd wierd.

### Het Land van Nevele, een bloederige parel aan de Spaanse troon

Na de terechtstelling van Filips en Floris van Montmorency en de confiscatie van hun goederen ten voordele van Filips II, koning van Spanje werden ze in pacht gegeven voor een periode van zes jaar. In de jaren 1567-1568 zal een “raedt sconincx” de rekening van de heerlijkheid Nevele opstellen.

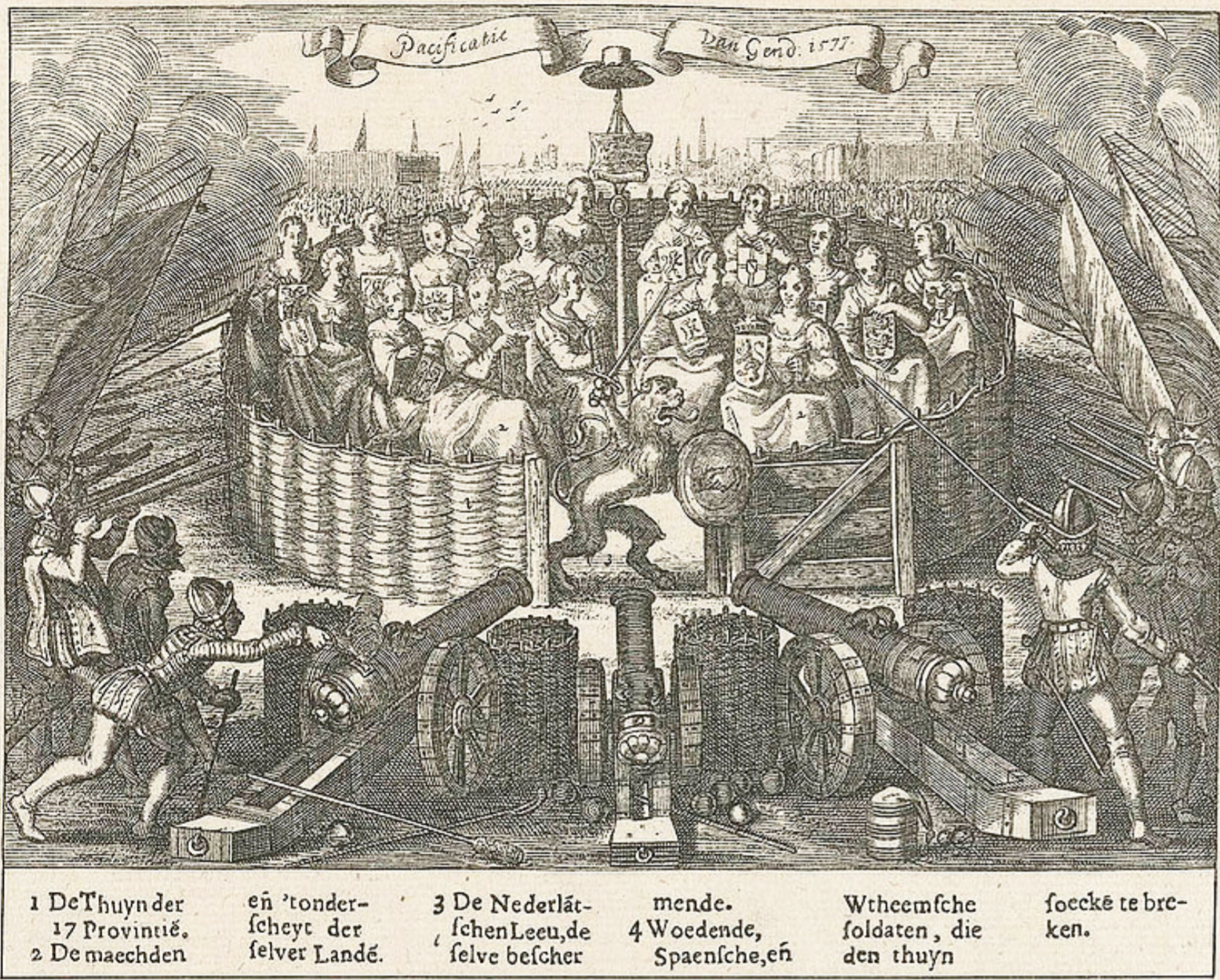
Ooidonk werd vanaf 1571 bewoond door Boudewijn Oudegherste, baljuw van het Land van Nevele en aangesteld door de koning. Alva profiteerde mee van de nieuwe situatie, hij liet bomen kappen en verkopen om een schuld te vereffenen bij de familie Taxis, de koninklijke postmeester.

Ooidonk en het Land van Nevele zouden in koninklijke handen blijven tot aan de Pacificatie van Gent in 1576.



# DE FAMILIE "VAN MONTMORENCY-NEVELE"

## Het einde van het geslacht van Montmorency-Nevele

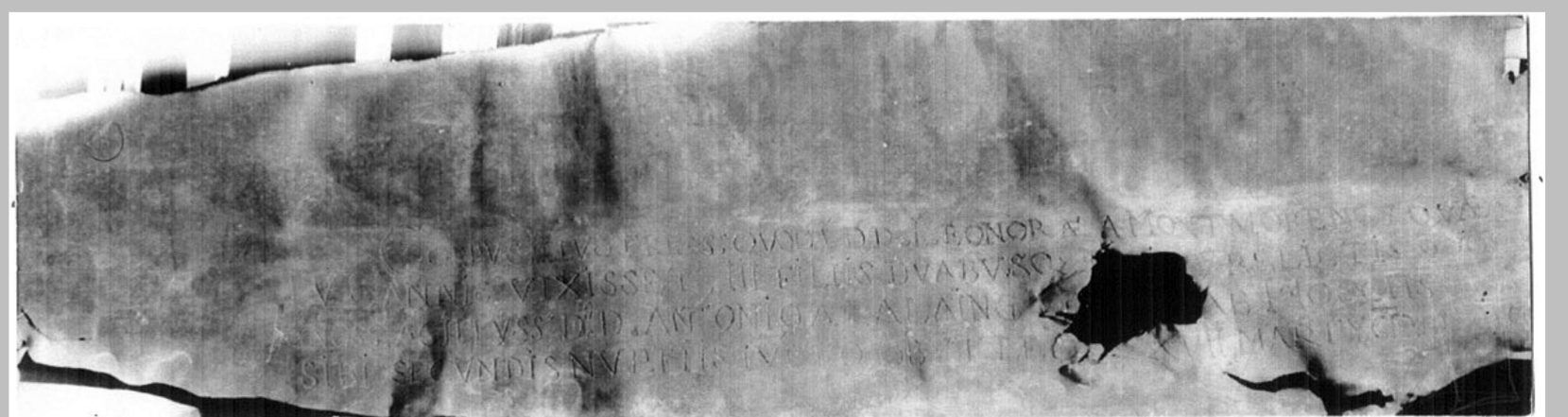
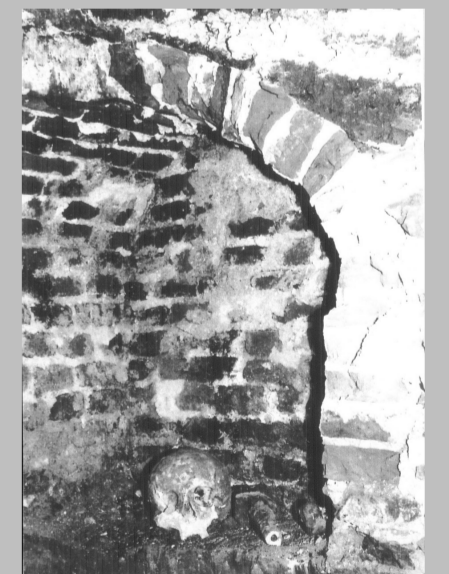


### Het Land van Nevele opnieuw in handen van de Montmorency's

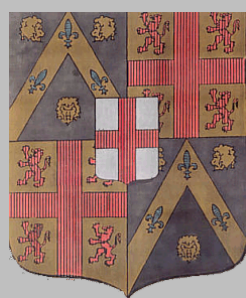
Door de Pacifictie van Gend in 1576 kreeg de familie Montmorency haar goederen terug. Eleonora van Montmorency werd de nieuwe dame van Nevele. Ze verbleef in Brussel en stelde een zekere Laurens De Backer aan als ontvanger van de heerlijkheid. Het Land van Nevele was zo goed als geruïneerd en op het kasteeldomein van Ooidonk stonden talrijke gebouwen op instorten.



Eleonora van Montmorency was een bedreven bemiddelaarster. Zo zal ze in 1579 met haar zoon in Frankrijk in een kasteel verblijven van de familie Montmorency en ze had contact met de Spaanse ambassadeur van Filips II aan het hof van het Franse koningshuis. In november 1579 had ze ook enkele contacten met Farnese. Ze bemiddelde eveneens voor haar schoonbroer Joris van Lalaing, de graaf van Rennenberg bij de gezanten van Alexander Farnese en bij de Spaanse ambassadeur in Parijs. In Hoogstraten had Eleonora ook te kampen met tegenslagen. In 1581 werd haar kasteel door een brand verwoest. In 1582 waren er opnieuw troepen gelogeed in Ooidonk en op 'de turre ghenamte tcasteel' in Nevele. Ze plunderden de kerken van Vosselare en Sint-Jans-Lerne en buiten de bevolking uit.



Eleonora van Montmorency overleed in Luik op 17 maart 1585. Haar zoon Filip Herman was er kanunnik van de Sint-Lambrechtskathedraal. In haar testament stelde ze hem aan als baron van de heerlijkheid Nevele. Ze werd begraven in het koor van de kerk van Kortessem en niet in het familiegraf van de graven van Hoogstraten zoals ze had gevraagd in haar testament dat vier dagen voor haar dood was opgesteld.



# DE FAMILIE “VAN MONTMORENCY-NEVELE”

## Het einde van het geslacht van Montmorency-Nevele

### De familie van Lalaing

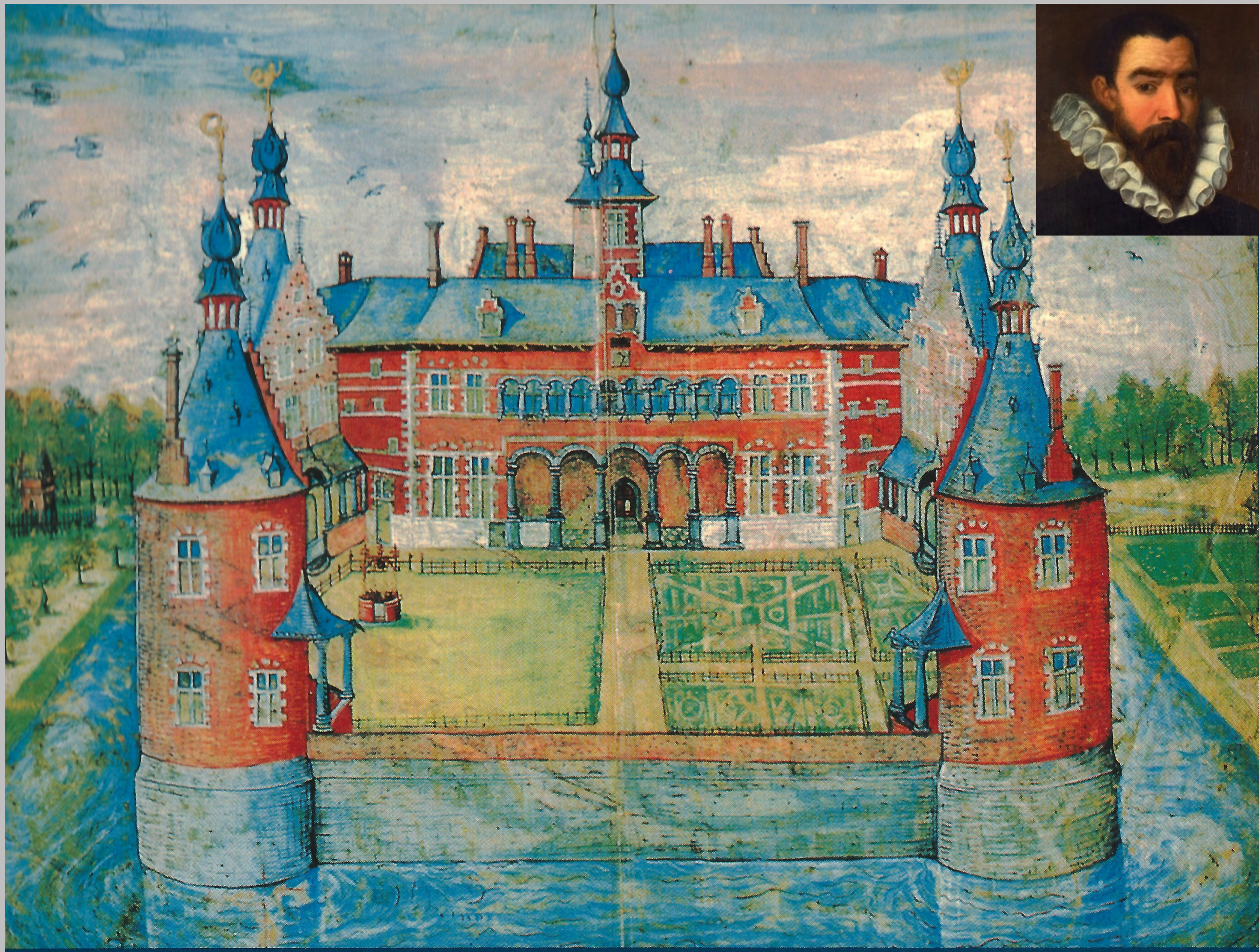
Filip-Herman van Lalaing (°1567) was de tweede zoon uit het huwelijk van Eleonora van Montmorency met Antoon II van Lalaing. Hij studeerde in Parijs en werd in juni 1583 aangesteld als edele kanunnik van de Sint-Lambrechtskathedraal van Luik. Hij overleed op 5 oktober 1611 en werd aldaar in de kathedraal begraven in de Sint-Lucaskapel.

Na het overlijden van Eleonora van Montmorency zal het niet Filip-Herman van Lalaing maar vooral zijn oudere broer Willem (°1560) zijn die zich zal bekommeren om de situatie in het Land van Nevele. Zo kondigde hij in augustus 1586 aan dat er in Nevele opnieuw een wekelijkse markt zou plaatsvinden. Om de kooplieden en de marktkramers te beschermen werden 50 soldaten ingezet.

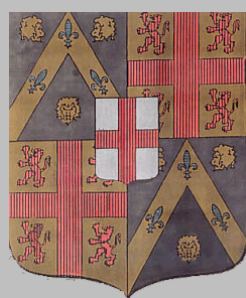
Opvallend in deze periode is de briefwisseling tussen de ontvanger van het Land van Nevele Gillis Hebbrecht en de Antwerpse zakenman Maarten della Faille. Hebbrecht spoorde della Faille aan om de heerlijkheid Nevele op te kopen. Zo schreef hij “... dat hier int ghendsche quartier te coopen waren vele schoone partijen van goedinghen als heerlicheden, pachthoven, huusen, renten ende andersins die grootelicx onder de waerde te becommen ware. Ende namelick het landt van Nevele ..”

De familie van Lalaing kon de renten niet meer afbetalen en de schuldeisers waren tevreden dat men hen voorstelde deze af te kopen, zodat ze die ver onder hun waarde verkochten.

De Grote Raad van Mechelen besliste dat de heerlijkheid Nevele moest verkocht worden maar Maarten della Faille vond de instelprijs te hoog. Via giften, smeergeld en geschenken aan de voorzitter en raadsheren van de Grote Raad kon hij de prijs laten zakken en werd hij de nieuwe heer van Nevele.



Het was Maarten della Faille die het kasteel van Ooidonk liet bouwen zoals we het op vandaag kennen.



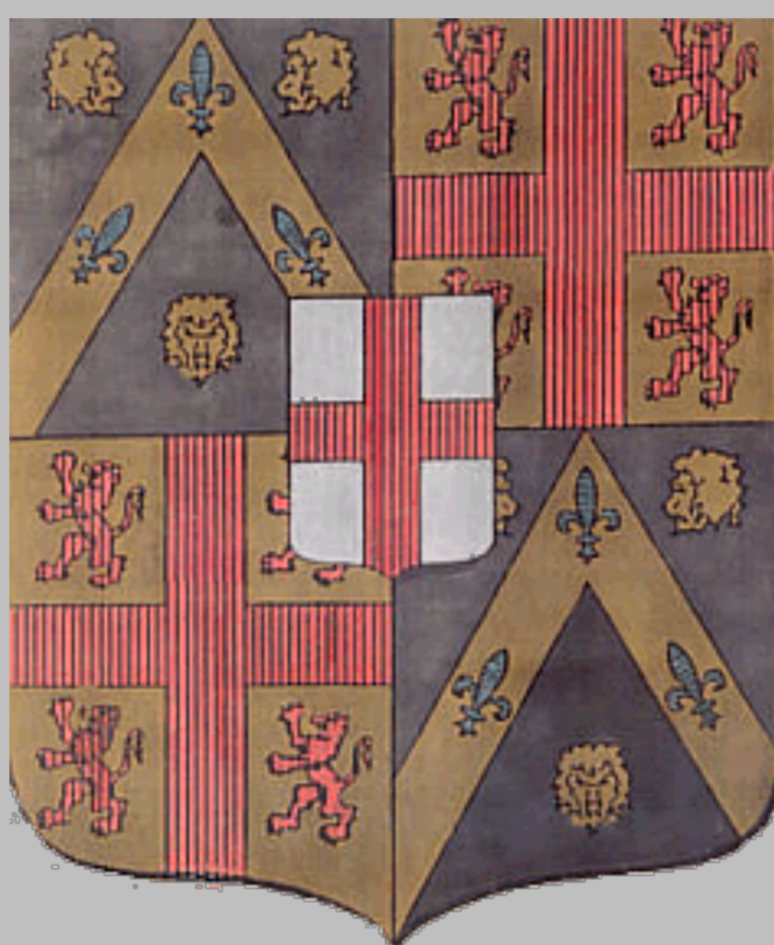
# DE FAMILIE “VAN MONTMORENCY-NEVELE”

## COLOFON

Deze tentoonstelling werd samengesteld door de heemkundige kring  
HET LAND VAN NEVELE

[www.landvannevele.com](http://www.landvannevele.com)

[www.facebook.com/landvannevele](http://www.facebook.com/landvannevele)



Als embleem van “Het Land van Nevele” werd in 1970 het wapen van de baronie Nevele uit het begin van de XVIIIe eeuw gekozen. Het was tevens het wapenschild van de familie della Faille-Nevele

**Samenstelling en teksten:** André Bollaert

**Vormgeving:** André Bollaert, Alex Dhondt

**Realisatie:** Alex Dhondt

**Druk:** Nevelland

**Herkomst afbeeldingen:**

Algemeen Rijksarchief Brussel - Atlas Van Stolk Museum, Rotterdam - Luc Bauwens - André Bollaert - Loic Briou - René Chapuis – Gilbert Declercq – Deutsche Historische Museum, Berlijn – André Du Chesne - Eglise de Saint-Jacques-des-Guérets – Erfgoedcentrum Het Land van Nevele - Familievereniging della Faille - Gerard Giordana – Heemkundevereniging Horn - Heemkundige kring Kortessem – L'Écho du “Noël” -- Rijksarchief Gent – Rijksmuseum Amsterdam - Staatlichen Museen zu Berlin - Kurt Straka - Österreichische Nationalbibliothek Wenen – Toeristische dienst Nijvel – Universiteitsbibliotheek Gent - Jan Van Damme – Wikimedia Commons – Wikipedia en private collecties.

**Met dank aan:** Feestcomité “Niet Versaegen “Nevele, Jan Luysaert, GRCN Nevele, Gemeente Nevele en COMEET.

